

Hudba v období klasicismu

Počátky hudebního klasicismu spatřujeme již v polovině 18. století, jeho vrchol je spojen s tvorbou vídeňských klasičků Haydna, Mozarta a Beethovena koncem 18. a začátkem 19. století.

Postavení skladatelů a hudebníků nebylo nikterak záviděníhodné. Příležitostí k uplatnění sice nebylo málo, mnohdy však nešlo o dobře placené místo, které by hudebníka a jeho rodinu dobře uživilo.

Mnozí hudebníci působili ve dvorních kapelách, které si zřizovali šlechtici a knížata. Úkolem kapelníka – dirigenta bylo skládat hudbu na přání šlechty, skladby s orchestrem sevcit a hotové věci pak hrát při různých příležitostech. Mnohdy se panstvo bavilo a hudba byla jen jako doplněk, zvuková kulisa.

Hudebníci poprvé nacházeli uplatnění jako koncertní umělci. Byli najímáni a odměňováni za provedení nacvičených skladeb. Do koncertních síní přicházeli lidé, aby si hudbu soustředěně poslechli. Na koncertech se již vybíralo vstupné.

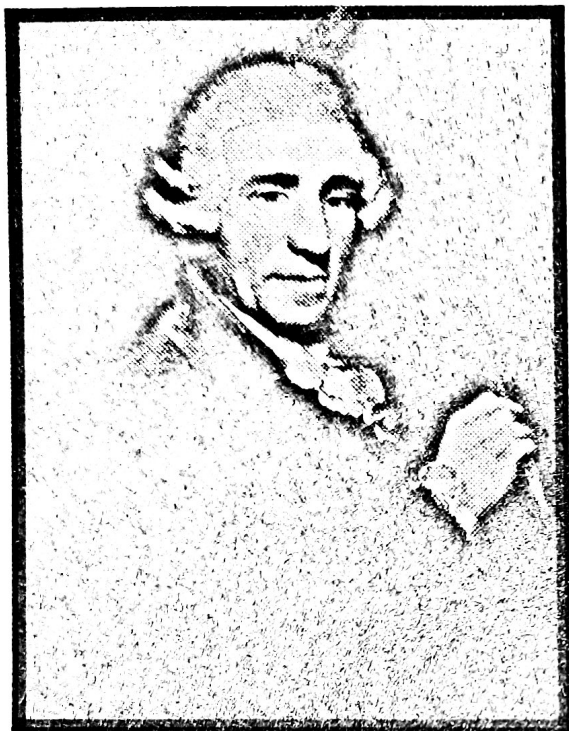
Výběr skladeb se často podřizoval vkusu obecenstva. Tento nový způsob provozování hudby souvisel se zdomácněním hudebních nástrojů a vznikem nástrojů nových. Začaly se objevovat stále složitější skladby s většími nároky na technické i výrazové provedení.

Vedle cembala se stále více prosazoval kladívkový klavír, který se přiblížil dnešní podobě. Zdokonalily se dechové nástroje – byly opatřeny více klapkami. Ve druhé polovině 18. století se v hudbě objevil také klarinet. Smyčcové nástroje si zachovaly svůj původní tvar i zvukové vlastnosti. Z orchestru se stalo symfonické těleso s počtem 40 i více hudebníků. Také komorní hudba se těšila velké oblibě. V klasicismu se ustálilo smyčcové kvarteto.

Jaký je charakter hudby? Pozorného posluchače zaujme srozumitelná, lehce zapamatovatelná melodie a přehledný doprovod (homofonie). Rytmus je pravidelný. Velmi snadno poznáme durovou nebo mollovou tóninu.

Orchestrální hudba se stále více provozovala také v koncertních sálech. V té době jich nebylo mnoho, protože vstupné bylo poměrně vysoké. Roku 1748 byl v Oxfordu (Anglie) otevřen nejstarší dosud existující koncertní sál v Evropě (Hobyllwell Music Room).

V období klasicismu ženy běžně hrály na klavír nebo zpívaly. Vhodná byla také harfa. Mezi lidmi však přežívaly představy, že strunné nástroje (například housle nebo dokonce violoncello) jsou pro ženy nevhodné. Trubka a klarinet pak byly zcela nepřijatelné!

Franz Joseph Haydn

1732 – 1809

Narodil se v rakouském městě Rohrau. Pocházel z chudé řemeslnické rodiny. Roku 1759 přijal místo kapelníka hraběte Morzina v Lukavici u Plzně. Dostal byt a plat 200 zlatých. Hrabě měl ale jednu podmínku, Haydn se nesměl oženit! Od roku 1761 působil

ve dvorní kapele knížete Paula Antona Esterházyho a po jeho smrti o rok později byl zaměstnán u jeho bratra Miklóse Józsefa. Od roku 1790 působil ve Vídni, podnikl dvě cesty do Anglie. V roce 1791 byl Haydnovi udělen čestný doktorát na oxfordské univerzitě.

Haydn udržoval přátelství s W. A. Mozartem. Roku 1792 se jeho žákem stal Ludwig van Beethoven.

Z obsáhlého díla uveďme 104 symfonie (např. *Hodiny, Londýnská, Na odchodnou, S úderem kotlů*), opery *Život na Měsíci, Armida*, 6 kvartetů (se slavným *Skřivánčím kvartetem*).

K císařovým narozeninám napsal Haydn píseň, která se později stala rakouskou státní hymnou.